

Belgisch crisisbeleid moet focussen op beleidshervorming.

Marc De Vos
Directeur
Itinera Institute

Wordt de klok van de economische geschiedenis teruggedraaid? Eerst was er die echo van Marx, toen overheden grote spelers op de financiële markten nationaliseerden. En nu is er de glorieuze wedergeboorte van Keynes, in de gedaante van een Europees gecoördineerd herstelplan vol overheidsactie en -interventie. De idee dat de overheid de economie kan en moet sturen door te stimuleren in tijden van recessie, was zowat intellectueel doodverklaard. De verleiding is dus groot om in het kersverse Europese relanceplan de historische terugkeer te zien van een alternatieve economische logica die de Staat opnieuw centraal plaatst.

De werkelijkheid is echter een stuk prozaïscher. Vadertje Staat is namelijk terug van nooit weg geweest. Wie daaraan twijfelt, moet maar eens nagaan hoe de publieke tewerkstelling,

de productie van wetten en regels, of nog de omvang van het overheidsbeslag op de economie, zijn geëvolueerd.

Ondanks gedeeltelijke privatisering in enkele sectoren zoals luchtvaart, telefonie en energie, staat de doorsnee Europese overheid al decennialang voor meer dan 40% van haar nationale economie, in België bijna 50%. Dat betekent een gigantische en voortdurende Keynesiaanse werkelijkheid van belastingen, subsidies, overheidstewerkstelling, overheidsinvestering en overheidsopdrachten die de economie sterk beïnvloeden.

In de financiële crisis zijn overheden tussen gekomen, niet om het financiële kapitalisme te begraven maar integendeel om het te redden van een systeemschok. De staat profileert zich dus niet als het alternatief maar als de ultieme behoeder van het kapitalisme, en dan nog op kosten van de belastingbetaler. Hetzelfde gebeurt nu met het economisch relanceplan. We zijn vergeten dat Keynes zijn ideeën formuleerde in de jaren 1930, toen de Grote

Belgisch crisisbeleid moet focussen op beleidshervorming

Depressie voor velen het proefondervindelijke einde van het kapitalisme betekende. Voor Keynes was de kapitalistische machine echter niet versleten; er moest alleen een andere motor in.

Ook nu wil de overheid, zowel in Europa als in de Verenigde Staten, de motor zijn om een verdere aftakeling van de economie te vermijden. Aan beide kanten van de Atlantische oceaan worden vooral tijdelijke overheidsinjecties beraamd. Als de remedie lukt, zal doctor Staat zich terug trekken en kan de genezen patiënt weer op eigen benen verder. Niets ideologie: gewoon erger voorkomen en zo snel mogelijk terug naar nieuwe marktgroei, en graag met betere regulering.

Het is ook van moeten. Steun voor de financiële markten en renteverlagingen blijken onvoldoende om investeerders, leners, consumenten of producenten op gang te trekken. Als iedereen blijft stilzitten, oppoten of afbouwen, dan zal de bodem diep liggen. En dus moet de overheid opstaan met een schoktherapie om de beklemming te doorbreken. Laten we echter realistisch zijn en beseffen dat ook de overheid geen mirakels vermag. Elke euro die de overheid injecteert in de economie, moet eerst ergens via belasting uit de economie gehaald worden. Elke steun voor consumptie vermindert elders het vermogen tot investering.

Elke euro voor relance vandaag kan niet gebruikt worden voor de vergrijzing morgen.

België heeft daarenboven bitter weinig in de tank voor stimulus. Nog vóór de recessie zich aftekende, was het al volop harken naar miljarden. Wat moest doorgaan voor de federale begroting rekende voor 2009 op 1,2% groei, terwijl nu een inkrimping 0,1% wordt voorspeld, zijnde een dobber van bijna 4 miljard euro. In die omstandigheden dreigt het vermogen van een Belgische Keynesiaanse injectie het gehalte van een placebo te benaderen.

België heeft bitter weinig in de tank voor stimulus. De prioriteit voor Belgisch beleid moet dus liggen in maatregelen die geld opbrengen of minstens geen geld kosten.

De prioriteit voor Belgisch beleid moet dus liggen in maatregelen die geld opbrengen of minstens geen geld kosten. Een efficiëntere overheid die beter bestuurt, eenvoudiger regelt en sneller vergunt, helpt ook de economie. Een wetgever die de arbeidsmarkt opkuist, werken aanmoedigt, niet werken ontmoedigt en loonkosten beheerst, helpt ook de economie. Een overheid die belastingen vereenvoudigt en fraude indijkt, helpt ook de economie. Er zijn werven in overvloed om via betere regels betere economische groei te genereren.

Belgisch crisisbeleid moet focussen op beleidshervorming

De kans is groot dat België al geplande uitgaven als een stimulus zal moeten herverpakken. Veel meer dan psychologie zal dat niet zijn, maar psychologie heeft ook zijn waarde. En dan is er nog altijd de communautaire kermis om de aandacht af te leiden van wat echt telt.

Marc De Vos

Directeur Itinera Institute

Verschenen als column
in De Standaard op 28
november 2008

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur

---